El vi del fons del mar

Un vaixell anglès embarrancat el 1813 a l'Ebre, un cas únic per haver-se salvat dels espolis, aporta troballes excepcionals en una exposició al MAC de Girona

L'exposició , inaugurada ahir, es podrà veure a Girona fins al 22 de juny i aplega un centenar de peces recuperades del vaixell. Foto: MANEL LLADÓ.

L'estiu de 1813, en plena Guerra del Francès, va salpar de Londres una flota de l'Armada de Sa Majestat amb la missió de trencar les línies de defensa franceses que assetjaven Tarragona. Durant la travessia, el comboi va fer escala a Alacant, on almenys un dels vaixells va proveir-se d'un carregament de l'excel·lent vi de la zona, el Foundillon, que només se servia a la taula de reis i cardenals, però a l'altura de València van ser descoberts per l'enemic, i l'atac a la plaça tarragonina va acabar sent un estrepitós fracàs: divuit vaixells van embarrancar enmig d'una tempesta a les goles de l'Ebre, i encara que la majoria van poder ser rescatats, n'hi va haver cinc dels quals, en dos-cents anys, no se'n va saber res més. Fins que el 2008 un pescador, Carles Somolinos –val la pena retenir el nom d'aquest ciutadà exemplar–, va enganxar per casualitat la xarxa en un d'ells i no va dubtar a avisar les autoritats de la troballa. Sense aquesta acció ràpida i cauta, el Deltebre I, l'únic vestigi documentat fins ara del naufragi, no hauria pogut passar a la història com l'únic vaixell arqueològic de Catalunya que s'ha salvat de l'espoli i ha pogut revelar tots els seus secrets. La desembocadura de l'Ebre ha estat un valuosíssim aliat, colgant tota l'arboradura de sorra i fang en una zona que, per tant, no resulta atractiva als submarinistes, va explicar ahir Gustau Vivar, director del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya, en la presentació al Museu d'Arqueologia de Catalunya a Girona, al monestir de Sant Pere de Galligants, de Deltebre I. La història d'un naufragi, una exposició que treu per primera vegada a la llum el carregament excepcional, gairebé intacte, que transportava el vaixell, batejat amb el nom del poble més proper a la descoberta.

Els primers arqueòlegs que van desplaçar-se al Delta en van tenir consciència des del primer moment, quan van veure despuntar el magnífic canó de bronze, amb l'escut reial de Jordi III, la data de fosa, 1798, i el lema de la reialesa britànica, “honi soit qui mal y pense” (“que la vergonya caigui sobre aquell qui pensi malament”). És una peça extraordinària, que llueix uns daurats insòlits, però no ho són menys les bales de morter, les granades de mà o el conjunt de barrils de pólvora o les caixes d'espoleta rescatades, tan perfectes que semblen sortides de l'illa del tresor, alguns encara amb la tinta que en detalla el contingut indeleble. A escassament set metres de profunditat, l'aigua i els llims han creat una capa de protecció natural que fascina els experts des que van començar a treballar-hi el 2009. L'excavació, que encara continua (de fet, només s'ha pogut intervenir de moment a la popa i la capitania; la resta de la nau, d'uns trenta metres d'eslora, continua enfonsada al llit de l'Ebre), ha permès recuperar no només la càrrega pròpia d'un vaixell de material bèl·lic, des de bales fins a espases, sinó també infinitat d'objectes relacionats amb la vida a bord: sextants, compassos, un rellotge de sorra, botes de mariner, cinturons i sarrons de cuir, un pot de mostassa, una xeringa de metge, una mà de morter, culleres, una tetera, panys de porta, monedes, raspalls, figuretes de fusta articulades, i la taula del capità i tot el seu material d'escriptori: el tinter, el llapis, la palmatòria i el segell que permet identificar-lo com David Chambers.

Cap, però, pot igualar la troballa més espectacular: una ampolla de Foundillon, un exquisit vi dolç d'Alacant que el comte de Montecristo en persona preferia al porto o el xerès, segons Alexandre Dumas, i que va aparèixer encara plena i intacta a la cabina d'oficials, junt amb altres ampolles destapades o trencades. La pista sobre l'origen del vi ha afavorit la implicació en el projecte del Museu d'Arqueologia d'Alacant i la DO de la zona. El

president de Vinos Alicante, Antonio M. Navarro, va explicar que a pesar del temps transcorregut, la mostra extreta amb una xeringa que van poder analitzar i tastar retenia la coloració i l'aroma pròpies d'aquest vi que s'obté del raïm madurat en cep, sense cap additiu, i molt apreciat a la marina de l'època perquè, a més d'ajudar a combatre l'escorbut, no deixava ressaca. L'exposició, documentada en un catàleg amb una reconstrucció novel·lada de l'escriptora i arqueòloga Carlota Pérez-Reverte, viatjarà a l'estiu a Alacant, i el 2015, al MAC de Barcelona i Deltebre.

Publicat a:

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/724950-el-vi-del-fons-del-mar.html?cca=1&piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss